

ДЕРЖАВНА СЛУЖБА УКРАЇНИ З НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ УКРАЇНИ

ФАКУЛЬТЕТ УПРАВЛІННЯ ТА БЕЗПЕКИ НАСЕЛЕННЯ

Кафедра психології діяльності в особливих умовах

**НАУКА В СОЦІОКУЛЬТУРНОМУ
РОЗВИТКУ ЛЮДСТВА: ІСТОРИЧНЕ
СТАНОВЛЕННЯ І СУЧАСНИЙ СТАН**

**Матеріали
Всеукраїнської науково–практичної конференції
молодих вчених**

14 листопада 2024 року

Харків 2024

Наука в соціокультурному розвитку людства: історичне становлення і сучасний стан: Матеріали Всеукраїнської науково–практичної конференції молодих вчених. – Х.: Національний університет цивільного захисту України, 2024. – 314 с.

Збірник містить матеріали Всеукраїнської науково–практичної конференції молодих вчених «Наука в соціокультурному розвитку людства: історичне становлення і сучасний стан», присвячені актуальним проблемам філософських, історичних, культурологічних, педагогічних, політичних, соціологічних наук, пов'язаним з історією та сучасним станом науки. Збірник призначено для студентів, курсантів, аспірантів, викладачів закладів вищої освіти, науковців.

Важливою є культурологічна роль мови у формуванні національної еліти. Мова відіграє ключову роль у вихованні нової генерації науковців, фахівців та управлінців, які здатні представляти українську культуру на міжнародному рівні. Мовна грамотність у професійній сфері сприяє формуванню національної еліти, яка підтримує культурні традиції та водночас відкривається для нових ідей.

Мова є чинником об'єднання професійної спільноти. Використання української мови у професійному середовищі допомагає формувати єдність і спільну культурну ідентичність серед фахівців різних галузей. Мова сприяє налагодженню ефективної комунікації, взаємодії та співпраці між різними професійними колами, що є важливим для соціальної згуртованості.

Виклики та перспективи розвитку української мови за професійним спрямуванням полягають у тому, що мова продовжує розвиватися в умовах активної глобалізації та збільшення впливу інших мов, особливо англійської. Однак зусилля, спрямовані на підтримку та популяризацію української мови, дозволяють зберегти її культурну унікальність та забезпечити подальше збагачення мовного простору новими професійними термінами й поняттями.

Викладене вище розкриває культурологічний аспект феномену української мови за професійним спрямуванням, підкреслюючи її роль у збереженні та розвитку національної культури через професійну діяльність і комунікацію.

УДК 004.9

ВПЛИВ ЦИФРОВІЗАЦІЇ НА СОЦІОКУЛЬТУРНІ АСПЕКТИ НАУКОВОГО РОЗВИТКУ В ХХІ СТОЛІТТІ

*Марченко М.М., Державний біотехнологічний університет
НК – Варнаєв О.М., кандидат філософських наук, доцент*

Цифровізація стала невід'ємною частиною сучасного суспільства, і її вплив на науку є безпрецедентним. З розвитком технологій змінилися не тільки методи проведення досліджень, а й сам підхід до виробництва знань. Ця зміна не обмежується лише технічними аспектами, а також глибоко зачіпає соціокультурний контекст науки. Як зазначав філософ Мартін Гайдеггер, технологія не є нейтральним інструментом, вона змінює саму суть людського існування, а отже, і спосіб, у який ми розуміємо науку та її роль у суспільстві. Цей вплив цифровізації можна простежити через кілька ключових аспектів, включаючи доступ до знань, наукову співпрацю, демократизацію науки та вплив на формування громадської думки.

По–перше, цифрові технології докорінно змінили доступ до наукових знань. Раніше наукові праці та результати досліджень були переважно доступні лише через обмежену кількість друкованих видань або через закриті академічні бази даних. Проте з появою відкритого доступу до наукових ресурсів, таких як PubMed, ArXiv або Google Scholar, інформація стала набагато доступнішою для всіх, хто цікавиться наукою. Це стосується як професійних дослідників, так і широкої громадськості. Як наголошує Мануель Кастельс у своїй праці "The Rise of the Network Society", інформаційна ера відкрила нові можливості для виробництва, розповсюдження та споживання знань, зробивши науковий процес більш прозорим і відкритим для глобальної спільноти. Цей аспект цифровізації має значний вплив на академічні установи, які повинні адаптуватися до нових умов, де традиційні методи публікації й комунікації втрачають свою монополію на розповсюдження знань.

Крім того, цифровізація відкрила нові можливості для наукової співпраці. Традиційно дослідницькі групи були обмежені територіально та працювали переважно в рамках національних чи регіональних академічних інститутів. Однак завдяки розвитку інтернету та цифрових платформ дослідники можуть тепер легко співпрацювати в глобальному масштабі, незалежно від місця свого перебування. Як зазначає Мері Чайко у своїй роботі "Superconnected", сучасні технології зробили науку більш інтердисциплінарною і міжнародною, дозволяючи обмінюватися ідеями та результатами досліджень у реальному часі. Віртуальні дослідницькі групи, онлайн–конференції, платформи для спільного використання даних, такі як GitHub, стали невід'ємною частиною сучасного наукового процесу. Це перетворює наукову діяльність на більш колективне та інтегроване підприємство, де інновації створюються в результаті взаємодії різних дисциплін і культур.

Цифровізація також сприяла демократизації науки, залучаючи до наукового процесу звичайних громадян. Громадянська наука (citizen science) стала популярним явищем у цифрову епоху, де люди, які не є професійними науковцями, можуть долучатися до дослідницьких проєктів і робити свій внесок у науку. Завдяки цифровим платформам, що дозволяють збирати, аналізувати та обмінюватися даними, такі проєкти стали можливими у масштабах, які раніше були немислимі. Джон Дьюї, відомий філософ і прихильник демократії, підкреслював важливість участі громадян у різних сферах суспільного життя, включаючи науку. Сучасні технології дозволяють реалізувати цю ідею на практиці. Проте варто зазначити, що цей процес не позбавлений викликів. Проблеми, пов'язані з якістю даних, етикою досліджень та нерівністю в доступі до технологій, залишаються актуальними і вимагають уваги.

Останнім аспектом впливу цифровізації на науку є формування громадської думки через медіа. Сучасні цифрові медіа стали основним джерелом інформації для багатьох людей. Як зауважує Жан Бодрійяр, медіа створюють нову реальність, де межа між фактом і його відображенням стає розмитою. У контексті науки це означає, що цифрові платформи можуть як сприяти поширенню наукових знань, так і дезінформації. Популярні блоги, соціальні мережі та відеоканали впливають на те, як суспільство сприймає наукові відкриття та виклики. Без належного контролю за якістю інформації це може призвести до поширення псевдонауки або викривленого розуміння наукових досягнень.

Загалом, цифровізація має глибокий вплив на науку та суспільство. Вона відкриває нові можливості для доступу до знань, наукової співпраці, демократизації науки та формування громадської думки. Однак вона також ставить перед нами нові виклики, які потребують ретельного аналізу та осмислення. Як зауважував Мартін Гайдеггер, технологія не є нейтральною – вона формує наше розуміння світу та змінює саму суть людського буття. Тому важливо, щоб наука та суспільство були готові до цих змін і могли критично оцінювати як позитивні, так і негативні аспекти цифровізації. У майбутньому необхідно прагнути до того, щоб цифрові технології сприяли не лише технічному прогресу, а й збереженню гуманістичних цінностей.

ЛІТЕРАТУРА

1. Heidegger, M. (1954). *The Question Concerning Technology*.
2. Castells, M. (2010). *The Rise of the Network Society*. Wiley–Blackwell.
3. Chayko, M. (2020). *Superconnected: The internet, digital media, and techno–social life*. SAGE Publications.
4. Dewey, J. (1916). *Democracy and Education*. Macmillan.
5. Baudrillard, J. (1981). *Simulacra and Simulation*. Semiotext(e).

УДК 159.98

ПСИХОЛОГІЧНА ПІДТРИМКА ТА СОЦІАЛІЗАЦІЯ ДІТЕЙ З ДЕОКУПОВАНИХ ТЕРИТОРІЙ: ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Мацкеплішвілі О.О., Національний університет цивільного захисту України

НК – Гонтаренко Л.О., к.психол.н., доцент

Актуальність теми обумовлена зростаючою кількістю дітей, які потребують психологічної допомоги після конфліктів. Останні